

Izdienas pensija

Publicēts: 11.06.2020.

Tiesības saņemt izdienas pensiju ir atsevišķos amatos un profesijās strādājušajiem, kuriem pēc noteikta laika nostrādāšanas turpmākais darbs saistīts ar profesionālo iemaņu zudumu vai sociālo bīstamību.

1. Izdienas pensijas saskaņā ar Nolikumu par izdienas pensijām
(izmaksas avots - sociālās apdrošināšanas budžets):

piešķir:

- transporta darbiniekiem (aviācijas, dzelzceļa, sabiedriskā transporta, jūras un upju transporta darbiniekiem),
- radošajās profesijās strādājošajiem (cirka, operas, baleta u.c. māksliniekiem).

Ar 1999.gada 1.janvāri ir pārtraukta apdrošināšanas stāža noteikšana, kas dod tiesības uz izdienas pensiju saskaņā ar nolikumu „Par izdienas pensijām”. Taču vienlaikus saglabājas tiesības uz izdienas pensiju par agrāk nostrādāto laiku, ja ir ievēroti pārējie minētā nolikuma nosacījumi.

Lai cilvēks varētu saņemt izdienas pensiju, jābūt ievērotiem šādiem nosacījumiem:

- profesijā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju, līdz 1999.gada 1.janvārim ir nostrādātas 3/4 no noteiktā laika;
- atsevišķām izdienas pensiju saņēmēju kategorijām ir noteikts vecums, pēc kura var saņemt izdienas pensiju;
- cilvēks vairs nestrādā profesijā, kas deva tiesības uz izdienas pensiju.

Izdienas pensiju *aprēķina*, ņemot vērā personas:

- uzkrāto pensijas kapitālu laikā no 1996.gada 1.janvāra līdz pensijas piešķiršanas mēnesim;
- vidējo apdrošināšanas iemaksu algu laikā no 1996.gada līdz 1999.gadam (ieskaitot);
- apdrošināšanas stāžu līdz 1996.gadam.

Sasniedzot vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu, izdienas pensijas vietā tiek piešķirta vecuma pensija. Taču, ja tā ir mazāka par iepriekš saņemto izdienas pensiju, tad valsts piemaksā starpību starp izdienas un vecuma pensiju, izņemot gadījumus, kad tiesības uz vecuma pensiju tiek iegūtas tikai sakarā ar starptautisko līgumu sociālās drošības jomā vai Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa regulas (EK) Nr.[883/2004](#) par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu piemērošanu, vai gadījumu, kad apdrošināšanas stāžs, par kuru aprēķināta vecuma pensija, ir mazāks par apdrošināšanas stāžu, par kuru aprēķināta izdienas pensija.

2. Izdienas pensijas saskaņā ar speciālajiem likumiem
(izmaksas avots - valsts pamatbudžets):

piešķir:

- tiesnešiem;
- prokuroriem;
- diplomātiem;

- korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonām;
- Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm;
- valsts un pašvaldību profesionālo orķestru, koru, koncertorganizāciju, teātru un cirka māksliniekiem;
- valsts drošības iestāžu amatpersonām;
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā iesaistītajiem darbiniekiem;
- *militārpersonām.*

Ar 01.01.2011.gadu izdienes pensijas (*izņemot Aizsardzības ministrijas un Satversmes aizsardzības biroja amatpersonu izdienes pensijas*) administrē Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA).

Lai cilvēks varētu saņemt izdienes pensiju, jābūt ievērotiem šādiem nosacījumiem:

- amatā vai profesijā, kas dod tiesības uz izdienes pensiju ir nostrādāts izdienes pensiju likumos noteiktais laiks;
- sasniegts noteikts vecums;
- darbs vairs nav amatā vai profesijā, kas deva tiesības uz izdienes pensiju.

Izdienes pensijas *apmērs* atkarīgs no personas mēneša vidējās izpeļņas un izdienes stāža.

Sasniedzot vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu, izdienes pensijas vietā tiek piešķirta vecuma pensija, kuru izmaksā no sociālā apdrošināšanas budžeta. Ja izdienes pensija ir lielāka par vecuma pensiju, tad izmaksā starpību starp vecuma pensiju un izdienes pensiju (izmaksas avots - no valsts pamatbudžeta).

Lai pieprasītu izdienes pensiju, [VSAA](#) jāiesniedz:

- iesniegums pensijas piešķiršanai;
- dokuments, kas apliecina, ka darbinieka darbs atbilst noteiktajām profesijām;
- dokuments, kas apliecina, ka cilvēks vairs nestrādā profesijā, kas deva tiesības uz izdienes pensiju;
- darba grāmatiņa un jebkurš cits apdrošināšanas stāžu apliecinošs dokuments.

Dokumentus var iesniegt jebkurā [VSAA](#) nodaļā.

No 2014.gada 1.janvāra plašāks cilvēku loks var saņemt izdienes pensijas apliecību <http://www.vsaalv.lv/aktualitates/jaunakas-zinas?id=428>).

<https://www.lm.gov.lv/lv/izdienes-pensija>